

ใบความรู้ เรื่อง การเขียนบรรยายประสบการณ์
หน่วยที่ ๑ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง การเขียนบรรยายประสบการณ์
รายวิชาภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

การเขียนบรรยายประสบการณ์

การเขียนบรรยายประสบการณ์ หมายถึง การเขียนเล่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงที่อาจเป็นประสบการณ์ตรง หรือได้รับการบอกเล่ามาจากผู้อื่น อาจแทรกความคิดและข้อสังเกตต่างๆ ของผู้เขียนไว้ซึ่งมีหลักการเขียน ดังนี้

๑. กำหนดหัวข้อและขอบข่ายของเรื่องที่จะเขียน โดยกำหนดหัวข้อเรื่องที่มีประสบการณ์ และกำหนดขอบข่ายของเรื่องว่าจะเขียนในลักษณะใดและจะเขียนในแนวใด

๒. เรื่องนั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจ นอกจากจะให้ความรู้ ความคิดอันเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านได้แง่คิดและเกิดความเพลิดเพลิน

๓. แสดงข้อเท็จจริง เช่น เขียนข้อมูลต่างๆ อย่างถูกต้องชัดเจน ตลอดจนรวบรวมความคิด ความทรงจำเพื่อเอื้อต่อการเขียน

๔. วางโครงเรื่อง เช่นเดียวกันกับการเขียนเรียงความ

๕. ควรใช้ภาษาให้สร้างความสนใจ น่าติดตามอ่าน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมือนการเล่าเรื่องธรรมดาทำให้ผู้อ่านไม่เกิดความเครียดและรู้สึกเป็นกันเองกับผู้เขียน

จากหนังสือ ทักษะการเขียนภาษาไทย ของ ดวงใจ ไทยอุบุญ

ตัวอย่าง

ความสุขและความทรงจำเกี่ยวกับ “บ้าน”

จากบ้านมาเจ็ดปีถามว่าจำอะไรเกี่ยวกับบ้านได้บ้าง ตอบได้ทันทีว่าจำได้ทุกซอกทุกมุม บ้านของเราเป็นศูนย์รวมทุกอย่าง ความรัก ความอบอุ่น ความสุขสนุกสนาน บ้านเราไม่ได้มีรั้วเหมือนบ้านคนอื่น ๆ แต่มีบ้านหลาย ๆ หลังสร้างอยู่บริเวณเดียวกัน มีบ้านเราอยู่ตรงกลางล้อมรอบด้วยบ้านป่า บ้านน้ำ บ้านลุง ที่ตรงบริเวณที่เป็นตำแหน่งบ้านเรานั้น เดิมเป็นบ้านของทวดหลังเดียว พอลูก ๆ มีครอบครัว ทวดก็แบ่งให้ไปปลูกบ้านเป็นสัดส่วนแต่ยังอยู่บริเวณเดียวกัน ไม่มีใครคิดจะล้อมรั้วแยกตัวเองออกจากพี่น้องไปอยู่โดดเดี่ยว

ด้วยสภาพแบบนี้เราจึงมีเพื่อนเล่นมากมายนับสิบ ไม่เคยเหงาเลยแม้จะเป็นลูกคนเดียวก็ตาม ในหมู่ญาติที่อยู่ด้วยกันมีเด็กที่เกิดปีเดียวกันอยู่ห้าคน รุ่นน้องปีถัดกันมาก็ปีละคนสองคน รุ่นพี่ ๆ ถัดกันขึ้นไปแก่กว่าปีสองปีก็มีสองสามคน นอกนั้นก็แก่กว่า เราก็จับกลุ่มแยกไปเล่นกันเอง ลำพังพวกเราที่มีสิบสิบอยู่แล้ว

สนามเด็กเล่นของพวกเราเปลี่ยนตามช่วงเวลา ถ้าช่วงสาย ๆ หลังกินข้าว และพ่อแม่ไปทำงานแล้วก็คือ ลานที่ว่างระหว่างบ้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่ที่ประจำจะเป็นลานระหว่างบ้านเรากับบ้านป่า ทุกคนจะมารวมตัวกันเล่นสารพัดเล่น บางวันก็กระต่ายขาเดียว บางวันก็เล่นอิบ้าน (ทำไม่ต้องมีอิด้วยก็ไม่รู้) ซึ่งต้องมีอุปกรณ์ส่วนตัว คือ เศษกระเบื้องดินเผาที่เขาหรือจากหลังคาเก่าของบ้านยายเอามาทุบเป็นวงกลม แล้วเอาไปถู ๆ กับอ่างซีเมนต์ให้มัน ๆ เรียบ ๆ ไม่มีคมบาดเนื้อได้ก็พอแล้ว เรื่องกระเบื้องนี้ต้องใช้ของตัวเองเท่านั้นจึงจะถนัดมือ

ถ้ามีคนอื่นส่วนใหญ่จะแพ้ทุกที่เหมือนไม่เคยมือ เล่นเสร็จก็หาที่เก็บมิดชิดของใครของมันไม่ปนกัน เล่นกันจนมอม ไปหาข้าวกลางวันกินเรียบร้อยก็จะใช้เวลาเปลี่ยนนม ซึ่งก็แล้วแต่วันนั้นอยากเล่นอะไร ถ้าอยากเล่นช้อนหาก็ตมมะนาวข้างบ้าน มุมนั้นเป็นมุมที่ดีที่สุดในการเล่นช้อนหาเพราะอาศัยต้นมะนาวใหญ่มากสองต้นเป็นที่กำบัง ถัดจากต้นมะนาวยังมีตมสูงใหญ่เกือบถึงไหล่ให้หลบอีก พุดถึงมะนาวสองต้นนั้นแล้วอัศจรรย์ใจไม่หาย เพราะเป็นมะนาวที่ต้นใหญ่มาก กิ่งระไปตามพื้นดินก็มี ที่สูงก็สูงเลยหัวผู้ใหญ่ นอกจากจะเป็นที่ให้เด็ก ๆ ได้เล่นช้อนหาแล้วยังมุดเข้าไปอยู่ได้อีกเป็นสิบคน ระหว่างนอนเล่นในตมมะนาวก็ปลิดลูกมะนาวซึ่งใหญ่เท่าส้มเขียวหวานมากินเล่น จึงเป็นสาเหตุให้พวกเรากินเปรี้ยวเก่งกันทุกคน มะนาวนี้เป็นพันธุ์อะไรไม่รู้ รู้แต่ว่าลูกใหญ่และไม่ค่อยมีน้ำมีแต่น้ำ พวกเราเลยปอกเปลือกออกแล้วกินที่ละกลีบเหมือนกินส้ม พวกป่า ๆ ส่วนใหญ่จะดูทุกที่ที่เห็นพวกเรามุดเข้าไปนอนเล่นกินมะนาว กลัวว่าพื้นจะกร่อนกันหมดเพราะพวกเรากินทุกวัน มีแต่แม่ที่ไม่ว่า เพราะแม่บอกว่าวิตามินซีเยอะ กินไปเถอะ เราจะพกเกลือเข้าไปด้วยทุกครั้งเพราะรสชาติเปรี้ยว ๆ เค็ม ๆ อร่อยและจัดกว่าเปรี้ยวแหลม ๆ อย่างเดียว แต่ที่บางคนเขาแอบขโมยผงแดงในเขียนหมากายมาจิ้มมะนาว เขาบอกอร่อย แต่เราไม่เคยลอง การเล่นที่ต้นมะนาวมีข้อจำกัดอยู่บางช่วง คือ ช่วงฤดูที่มีเสื้อมาวางไข่มจะมีหนอนแก้วลูกผีเสื้อไต่กินใบมะนาวกันหุบหยับ พวกเราจะอพยพหนีเปลี่ยนสถานที่เล่นทันทีเพราะกลัวหนอน ต้นมะนาวนี้อยู่มาจนเราเรียน ม.ปลาย ถึงได้ตัดทิ้งเขาว่าไม่มีประโยชน์ เอน้ำมากกินก็ไม่ได้ ความจริงต้นมะนาวนี้อยู่มาตั้งแต่เรายังไม่เกิดมาตัดเอาตอนเราโตเลิกไปวิ่งเล่นแล้วก็ถือว่าอายุยืนมาก นับถือว่าเป็นปูมะนาวเลยทีเดียว

สถานที่เล่นตอนกลางวันของพวกเราอีกที่ คือ สวนมะม่วงหลังบ้าน สวนนี้อยู่หลังบ้านของลุงหลังสุดท้าย แต่ยังมีต้นมะม่วงใหญ่มาก ๆ สามต้น ปลูกเรียงกันเป็นรูปสามเหลี่ยม แก่กว่าพวกเราหลายสิบปีและแก่กว่ามะนาวสองต้นนั้นด้วย สามต้นนั้นเป็นพันธุ์สามฤดูสองต้น และพืชมเสนอีกหนึ่งต้น ต้นที่พวกเราคุ้นเคยที่สุด คือ พืชมเสน เพราะกิ่งที่เตี้ยที่สุดนั้นพวกเราสามารถห้อยโหนไต่ขึ้นไปเล่นข้างบนต้นได้ ส่วนอีกสองต้นนั้นกิ่งที่เตี้ยที่สุดอยู่สูงสุดเอื้อม พวกเราปีนต้นไม้เก่งทุกคนเพราะมีพืชมเสนต้นนี้เป็นที่ฝึกวิชา ปิดเทอมใหญ่พวกเราชุกกันอยู่แต่บนต้นมะม่วงเป็นส่วนใหญ่ กินมะม่วงพืชมเสนดิบ ๆ ที่เปรี้ยวเซ็ดฟัน ตั้งแต่เกิดมาเจอมะม่วงที่เปรี้ยวที่สุดก็พืชมเสนต้นนี้แหละ ด้วยความเป็นเด็ก ปลิดมะม่วงมาได้ก็กินทันที นั่ง ๆ นอน ๆ กินกันบนกิ่งไม้นั่นแหละ กินจนยางมะม่วงกัดปากกันถั่วหน้า แต่การปีนมะม่วงมีศัตรูตัวฉกาจ คือ มดแดง เจ้ามดเอวเล็กเอวบางชนิดเดียวนี้แหละ กัดได้เจ็บแสบที่สุดในโลก ทั้งที่เราไม่ได้ไปเหยงรังมัน แค่กิดขวางทางเดินของมดแดงบ้างนิดหน่อยเอง วิธีแก้แค้นเจ้ามด คือ เอาขี้เถ้าจากเตาอั้งโล่ไปโรยบนกิ่งไม้ มดเดินมาเหยียบโดนขี้เถ้าจะสิ้นใจเอวคดทีเดียว

ถ้าปีนต้นไม้เบื่อแล้วก็จะชวนกันลงมาเล่นที่หนองน้ำ หนองน้ำนี้มีต้นกกขึ้นอยู่หนาแน่น ได้ข่าวว่ามีเต่าอยู่เยอะเยอะ แต่ยังไม่มีการล่าบุกลงไปคูดเพราะแม่น้ำจะสูงไม่กินต้นขา หรือบางทีก็แค่เข้าแต่ถ้าเมื่อไหร่มีวน้ำกระเพื่อม ปลิงทั้งหลายจะพุ่งมาจากทุกทิศทุกทางมาอ้อนกันทันที พวกเราไม่มีใครอยากบริจาคเลือดจึงแหงที่จะเอาข่าจุ่มลงไป แต่ก็ชอบนักที่จะเอากิ่งไม้จุ่ม ๆ กวนน้ำให้กระเพื่อมหลอกปลิงให้ตีใจเก้อเล่น ๆ ตามขอบหนองที่พื้นน้ำจากอิทธิพลของปลิงจะเป็นดินเหนียวแหล่งของเล่นอีกอย่างของพวกเรา เอามาปั้นกลม ๆ ให้เป็นกระสุน ตากแดดไว้เยอะ ๆ ไว้หัดยิงหนังสติ๊ก พวกเรามีหนังสติ๊กประจำกายกันทุกคน ไปอ้อนลุงให้ทำให้และช้อนไม่ให้แม่เห็น พอออกมาเล่นจะเอากระสุนพวกนี้มาเลี้ยงยิงโน่นนี่เล่นตามประสา เป้าหมายที่ดีที่สุดของพวกเรา คือ มะม่วงนั่นเอง ไม่มีใครว่าเพราะตกเกินไปและเมื่อยิงโดนแล้วพวกเราที่กินไม่ได้ทั้งข้างกินทั้งดิบ ๆ เปรี้ยว ๆ นั้นละ นอกจากยิงมะม่วงแล้วที่ ๆ เคยชวนให้ยิงรังผึ้งด้วยแต่เราสงสารเลยไม่ยิง และผลของหารยิงรังผึ้งก็ทำให้หัวปวดกันทั่วทุกคน เพราะผึ้งโกรธสุดขีด ต่อยทุกคนที่เจอโดยไม่ตรวจสอบก่อนว่าใครยิงวันต่อมาที่

เลยชวนไปแก้แค้นฝั่งโดยการเอาkabมะพร้าวที่หล่น ๆ มาเผาสุม ๆ กันให้ฝั่งเผาวันเล่น แต่แทนที่ฝั่งจะเผา
ควันจนบินไม่ไหว กลับโกรธกว่าเดิมคราวนี้ต่อยั้งหัว ทั้งตัว ใครวิ่งไม่ทันก็โดนหลายที่ร้องห่มร้องไห้
สันนิษฐานว่า กาบมะพร้าวน้อยไปควันมีน้อยฝั่งเลยไม่เผา

กิจกรรมตอนปิดเทอมและวันหยุดของพวกเราในช่วงเย็นมีอย่างเดียว คือ เล่นน้ำ เนื่องจากบ้านเราอยู่
ติดแม่น้ำปิงซึ่งใสสะอาดตลอดปี ไม่มีใครจะอดใจไม่กระโดดเล่นได้ ชุดที่เล่นน้ำถ้าตอนเด็ก ๆ ก็แก้ผ้าโดดน้ำไม่
มีใครเห็นเป็นเรื่องแปลก พอโตขึ้นมาหน่อยก็ใส่ชุดที่ใส่วิ่งเล่นนั่นแหละ เราจึงไม่เคยใส่ชุดว่ายน้ำเลยและไม่เคย
ลงสระว่ายน้ำเช่นกัน และเนื่องจากบริเวณบ้านที่กว้าง บ้านของพวกเราจึงมีขั้วหรือทำน้ำทั้งหมด ๓ ทำ ทำน้ำ
ทำจากไม้ซุงใหญ่ ๆ แข็งแรงจะรองรับน้ำหนักเด็ก ๆ ได้เป็นสิบ ถ้าวันไหนน้ำลึกเหยียบไม่ถึงพวกเราใช้วิธี
กระโดดจากทำน้ำแรกแล้วลอยคอไปขึ้นทำที่สาม แล้วก็วิ่งไปกระโดดที่ทำแรกใหม่ไปเรื่อย ๆ ถึงได้ขึ้นบ้าน แต่
ถ้าวันไหนน้ำไม่ลึกมาก พวกเราจะว่ายน้ำข้ามไปถึงเกาะกลางน้ำ แต่พวกเราไม่ค่อยไปถึงเกาะใหญ่ ไปแค่เกาะ
เล็ก วิ่งเล่นหรือชุดหอยทรายบนหาดทรายหน้าเกาะบ้างหลังเกาะบ้าง บางทีก็ว่ายน้ำเล่นแถวหัวเกาะแย่งกันกิน
ตะขบซึ่งสุกอยู่ไม่กี่ลูก หรือไม่ก็เล่นซ่อนหากันบ้าง โดยดำน้ำซุกซ่อนเอาต้นปรงบ้าง ต้นอะไรต่อมิอะไรปิดหัวไว้
บ้าง สนุกดี หรือบางครั้งก็ว่ายน้ำเล่นแถว ๆ ทำน้ำ แข่งกันดำน้ำบ้าง ทำท่ากายกรรมดำน้ำเอาหัวจิ้มบนพื้นทราย
แล้วชูขาขึ้นบ้าง ใครทำสวยสุด ตรงสุด และนานที่สุดก็ชนะไป หรือไม่ก็ถ้าเป็นช่วงเขื่อนปล่อยน้ำก็จะแข่งกัน
ว่ายน้ำทวนน้ำ ซึ่งก็ว่ายกันไม่ค่อยขึ้นเพราะน้ำเชี่ยวเกินความสามารถ

พอเล่นน้ำเสร็จ ก็จะต้องขึ้นบ้านเพราะถ้าขึ้นอยู่นานจะถูกแม่ตีโดยใช้เรื่อง ตอนกลางคืนถ้าเป็นหน้า
หนาวพวกเราไม่ค่อยกินข้างบนบ้าน แต่จะนัดกันเอาข้าวใส่จานมาก่อไฟนั่งล้อมวงกินกันเองลำพังเฉพาะพวก
เด็ก ๆ ที่ลานบ้าน ก็สนามเด็กเล่นตอนสาย ๆ ของพวกเรานั้นแหละ ช่วงกลางวันไปวิ่งเล่นที่สวนมะม่วงก็เก็บ
กิ่งไม้มาเก็บไว้เป็นพิน เก็บหัวมันหัวเล็ก ๆ มาไว้ต้มไว้เผากินเล่นกันหลังกินข้าว มันต้มมันเผาจะว่าไปก็ไม่ได้
อร่อย แต่สนุกมากกว่าและได้รู้สึกว่าบรยากาศดีเท่านี้เอง
